

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»

Художньо-графічний факультет
Кафедра образотворчого мистецтва

О. М. Смичковська, С. Д. Мунтян

**Методичні рекомендації
до дисципліни «Теорія та практика живопису»
для самостійної роботи здобувачів вищої освіти 1 року навчання
ОС «Бакалавр» спеціальності 023 «Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація»**

**Хроматична композиція
Частина 2. «Копіювання та стилізація натюрморту»
Практичні завдання для самостійної роботи
з теоретичними поясненнями**

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою Радою ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К.Д. Ушинського»,
Протокол №___ від _____р.

Методичні рекомендації розглянуто та рекомендовано до друку на засіданні кафедри образотворчого мистецтва, протокол № 2 від 24 вересня 2020 р.

Укладачі: **Смичковська О. М.**, викладач кафедри образотворчого мистецтва
Мунтян С. Д., викладач кафедри образотворчого мистецтва

Рецензенти:

Бредньова В.П., кандидат технічних наук, доцент, професор кафедри нарисної геометрії та інженерної графіки Архітектурно-художнього інституту ОДАБА

Носенко А.И. кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри образотворчого мистецтва ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського»

У представлених методичних рекомендаціях міститься теоретична інформація про шлях навчання композиції здобувачів вищої освіти ОС «Бакалавр», який передбачає початкове формування умінь і навичок реалістичного зображення, на основі чого відбувається поступовий перехід до творчих завдань. Комплекс практичних завдань в основі має процес копіювання, що можна розглядати, як лабораторію творчого досвіду, як одну з необхідних сторін розвитку потенційних можливостей та одну з природних граней професійної компетенції.

Дані Методичні рекомендації адресовані здобувачам вищої освіти ОС «Бакалавр» першого року навчання спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація», студентам інших мистецьких ЗВО, а також усім, хто працює і навчається в галузі образотворчого мистецтва.

Відповідальний за випуск:

зав. кафедри образотворчого мистецтва ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського»
доктор мистецтвознавства, професор **Тарасенко О.А.**

ЗМІСТ

ВСТУП	4
Розділ 1. Композиція в декоративно-прикладному мистецтві	7
Розділ 2. Сутність поняття «копія». Вимоги до копіювання твору відомого художника	12
Розділ 3. Методичні рекомендації до виконання практичних завдань	14
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	16
ДОДАТКИ	18
1. Приклади робіт здобувачів	19
2. Примірний перелік питань до заліку	27
3. Словник термінів	28

ВСТУП

Естетичний розвиток особистості засобами мистецтва в педагогіці прийнято називати художнім вихованням. Звертаючись безпосередньо до творів мистецтва, воно вимагає розвитку в людині вміння правильно сприймати явища краси. Це означає не лише виконання вимоги, що він повинен стати художником-професіоналом або фахівцем-мистецтвознавцем. Крім знання переліку художніх творів, людина повинна придбати певний обсяг відомостей з області теорії та історії того чи іншого виду мистецтва. Таке збагачення безпосередніх художніх вражень знанням законів мистецтва і майстерності художника аж ніяк не вбиває (як це іноді стверджують) емоційності сприйняття. Навпаки, емоційність посилюється, поглиблюється, а сприйняття стає більш осмисленим.

Головна задача педагога – не тільки навчити основним, необхідним для формування художника знанням, а й розпізнати особисті, неповторні, індивідуальні, самотні паростки таланту майбутнього митця, і допомогти знайти той необхідний саме для нього ґрунт, який допоможе молодому художнику краще зрозуміти себе, окріпнути і вийти в простір світу мистецтва не боязким підмайстром і тінню майстра, а міцним професіоналом і яскравою творчою особистістю.

Метою викладання навчальної дисципліни «Теорія та практика живопису» у 1 рік навчання є – фахова підготовка майбутнього художника декоративного та образотворчого мистецтва в галузі акварельного живопису натюрморту до вирішення завдань художньої діяльності на якісному професійному рівні.

Методичні рекомендації з дисципліни «Теорія та практика живопису» стануть у нагоді здобувачам вищої освіти для самостійної роботи по виконанню *Індивідуального навчально-дослідного завдання*.

Тема: виконання копії твору відомого художника і створення стилізованого кольорового рішення, що передбачає розвиток композиційної і колористичної культури студентів ХГФ.

У процесі роботи над ІНДЗ здобувачі вищої освіти в межах опанування Інтегральної компетентності (ІК) працюють над здобуттям таких Загальних (ЗК) та Спеціальних (фахових, предметних) компетентностей (СК):

ЗК5. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

СК1. Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно-просторового та візуального середовища.

СК4. Здатність оволодівати різними техніками та технологіями роботи у відповідних матеріалах за спеціалізаціями.

СК5. Здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва.

У будь-якій безладній мозаїці плям поза волею сприйняття глядача завжди знаходить деяку впорядкованість. Ми мимоволі групуємо плями, і кордони цих груп найчастіше утворюють прості геометричні форми. У цьому позначається первісна узагальненість зорового досвіду, своєрідна його геометризація. Необхідно підкреслити важливість набуття здобувачем свого індивідуального стилю та його розуміння навчитись володінню власною художньою мовою.

При дотриманні відповідності змісту та об'єму завдань навчальної програми дисципліни потрібно надавати можливість здобувачу вільно

обирати в завданнях з композиції об'єкт вивчення і копіювання дійсно близького йому за творчістю відомого автора.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ)

№ з/п	Завдання	Кількість годин	
		Денна	Заочна
	Модуль 1 Живописне зображення натюрморту		
1	Виконання копії твору відомого художника і створення стилізованого кольорового рішення. Зображення, формат за рекомендацією викладача. Папір, акварель, гуаш, графічні матеріали.	20	20
2	Разом:	20	20

Розділ 1.

Композиція в декоративно-прикладному мистецтві

Декоративна тематична композиція – особливий художній світ зі своїм умовним порядком, а іноді конкретними, легко пізнаваними образами, які співвідносяться один з одним зовсім не так, як в реальній дійсності. Основна відмінна риса *декоративного зображення* від *реалістичного* полягає в тому, що колір предмета може бути без урахування світла і тіні, можлива навіть повна відмова від реального кольору, тобто важливо, щоб за допомогою кольору створювався художній образ.

Властивість декоративної композиції – декоративне перетворення будь-якої природи, виділення нарядності, мальовничості, орнаментальності навколишнього світу, дотримання певної міри умовності зображення. Вміле узагальнення форми ніскільки не шкодить виразності. Відмова від другорядних подробиць робить більш помітним головне. До позитивних результатів веде не тільки суворий відбір головного, а й деяка недомовленість, асоціативність емоційно-образного вирішення теми.

Композиція кожного разу ставить перед художником складні питання, відповіді на які повинні бути точними, оригінальними, неповторними. У композиції важливу роль відіграє те, наскільки творчо здобувач може переробити навколишнє середовище або авторський твір і ввести в неї свої думки і почуття та індивідуальні відтінки. Це і називається *стилізацією*.

Стилізація як процес роботи є декоративне узагальнення зображуваних предметів (фігур) за допомогою ряду умовних прийомів зміни форми, об'ємних і колірних відносин. У декоративному мистецтві стилізація – це метод ритмічної організації цілого, завдяки якому зображення набуває ознак підвищеної декоративності.

Мета роботи над ІНДЗ: створити умови для творчого розвитку художніх компетенцій через знайомство з законами стилізації в композиції. Завдання цього курсу діляться на *розвиваючі* та *освітні*:

розвиваючі - завдання, що спрямовані на розвиток типів мислення: просторового, образного, логічного, технічного, а також художнього смаку і естетичної сприйнятливості, це є також засіб розвитку особистості здобувача, його творчого потенціалу;

освітні – завдання, що містять в собі можливість дати уявлення про творчість видатних митців, про різні види стилізації, в тому числі і змішаних, а також навчити користуватися основними інструментами і матеріалами, що використовуються в роботі художника, і ознайомитись з виконанням всіх видів робіт в різних техніках, тобто допомогти художньому становленню здобувачів.

Творчий процес являє собою перетворення, інтерпретацію очних форм оточуючого просторового світу, в тому числі локального об'єкту зображення, за рахунок створення образотворчих паралелей і пластичних метафор, сенс яких зводиться не тільки до відтворення форм предметів, але, в першу чергу, до відтворення духовного світу, пов'язаного з індивідуальним баченням і переживанням художника.

В основу роботи над створенням декоративної композиції покладено певну послідовність практичних завдань. Системність у відборі і викладанні освітнього матеріалу, інтеграція завдання та інтелектуально-пізнавального, художньо-естетичного, соціального розвитку здобувача, збагачення змісту освіти. Освітній процес включає гнучкий зміст, педагогічні технології, що забезпечують індивідуальний, особистісно-орієнтований розвиток кожного здобувача.

Результати. Завершуючи період навчання композиції, здобувачі набувають певні знання, компетенції, вміння і навички.

Здобувачі мають **знати:**

- хроматичні кольори;
- групи контрастних і нюансних тонів;
- ритми колірних плям;
- пропорції квітково-тональних відносин;

- розміщення кольорів за насиченістю та світлом;
- групи і пари контрастних квітів та способи їх гармонізації;

вміти:

- виконувати тональну шкалу;
- виконувати таблицю - «зміна кольору за насиченістю і світлоті»;
- виконувати групи контрастних кольорів;
- виконувати гармонійні колірні поєднання;
- розробляти колірні композиції.

Основою творчого процесу є виникнення пластичного мотиву, здатність мислити зоровими образами, чи з'явився пластичний мотив в результаті творчої уяви, що спирається на реальну дійсність або конкретна ситуація лягла в його основу, - і в тому, і в іншому випадку виразність і новизна - база для розвитку задуму. Уміння komponувати означає вміння творчо мислити. Втілення в конкретному образі, що виражає певний зміст, є найсуттєвіша риса цього процесу. Важливу роль тут відіграють предмети естетичного циклу та насамперед живопис, декоративно-прикладне мистецтво, малювання. У процесі навчання формуються базові візуальні вміння зорового сприйняття тривимірних об'єктів і просторового співвіднесення їх з образотворчої площиною, що розвиває навички сприйняття і вміння переводити візуальні образи в наочні графічні форми.

Саме в композиції відображені закономірності творчих проявів індивіда. Саме композиційними засобами, в першу чергу, художник розкриває задум своєї роботи, підкреслює і виділяє основне в творі, послідовно докладає сприйняття глядача з образотворчого полю. Для успішного проведення освітнього процесу в навчальних закладах необхідним є вирішення завдань художньо творчого характеру, а саме розвиток здібностей образного мислення і творчої уяви у здобувачів за допомогою створення декоративного та художнього образу.

Педагогічні умови розвитку творчих здібностей здобувачів ХГФ засобами декоративної композиції полягають у наступному:

1. мета, завдання і зміст навчання декоративної композиції;
2. принципи, форми і методи;
3. засоби забезпечення та наочні посібники, електронні програми та ін.

Розвиток творчих здібностей здобувачів ХГФ засобами декоративної композиції буде найбільш ефективним тому, що така методична система має наступні цінні якості:

- інтеграція навчання композиції в декоративно-прикладному мистецтві з іншими дисциплінами (малюнок, композиція, історія мистецтв та ін.);

- єдність теорії і практики, взаємозв'язку теоретичних знань, практичних умінь і навичок в роботі з різними матеріалами: туш, перо, олівець, акварель, гуаш;

- оптимальне поєднання відомих у педагогіці методів і методичних прийомів з формами організації навчання, а саме:

- 1) використання методу проблемної ситуації сприяє активізації художнього, образного мислення;

- 2) використання теорії поетапного засвоєння знань дає можливість контролю і самоконтролю засвоєння знань, умінь, навичок здобувачів у процесі навчання;

- 3) застосування пояснювально-ілюстративного методу сприяє розвитку зорової пам'яті, творчої спостережливості, творчого сприйняття;

- 4) використання методу установок конкретно поставлених завдань сприяє розвитку творчої інтуїції.

Крім цього, необхідно пам'ятати:

- про використання відомих в педагогіці основних дидактичних принципів (доступності, посильності, систематичності, послідовності, науковості, наочності та ін.);

- про відбір наукових знань і художньо-творчого досвіду в області світової художньої культури, узагальнення та їх передача здобувачам ХГФ;

- про перетворення дисципліни в фактор розвитку творчих здібностей здобувачів засобами декоративної композиції.

Важливою і необхідною частиною художнього виховання є практика спілкування з художніми цінностями. А внаслідок злиття теорії і практики безпосереднього спілкування з творами мистецтва виробляється художній смак, формується художній ідеал, художні потреби та інтереси в спілкуванні з мистецтвом. Що стосується навчання художньої творчості, яка включає в себе художнє виховання при його розширеному трактуванні, то слід зауважити, що основним складовим художньої творчості є спеціальні здібності (як передумова) і майстерність. Якщо останнє формується в процесі навчання, то основу здібностей складають вроджені задатки, які розвиваються в здатності в результаті активної креативної діяльності.

Розділ 2.

Сутність поняття «копія». Вимоги до копіювання твору відомого художника

Копія картини – це особливий *жанр живопису*. Він, в деякому сенсі, об'єднує класичні жанри: тематичну картину, портрет, оголену модель, пейзаж, натюрморт, залишаючись при цьому цілком самостійним. Його особливість полягає у відтворенні картин великих майстрів живопису, реальному залученні до неї величезної кількості колекціонерів і любителів мистецтва. Оригінали видатних великих художників вже давно належать провідним музеям світу і приватних колекціях.

Копіювання в класичному розумінні цього слова - це тривалий трудомісткий процес, що вимагає певної технологічної підготовки. Розрізняють декілька видів копій: *повторена копія*, яка дорівнює за розміром оригіналу, написана і підписана самим автором: *репліка - копія*, що виконана в розмірах, відмінних від оригіналу, самим автором або під його наглядом: *власне копія*, що виконана без прямої участі автора або після його смерті (учнівські копії); *зменшена копія*, яка виконана в розмірах, менших оригіналу;

Копії можна поділити на три групи:

- автентичні;
- вільні;
- компілятивні.

Автентичні - це копії, виконані безпосередньо з оригіналу. Вони мають на меті максимально точне наближення до нього. Такі копії ні в якому разі не є підробками, оскільки робляться з корекцією розмірів оригіналу, як в сторону зменшення, так і збільшення.

Вільні копії - основний і доступний вид сучасних копій. Виконуються з репродукцій, якість яких завжди сильно поступається оригіналу. Тому художник, який виконує таку копію, створює творчу інтерпретацію

оригіналу, схоже до літературного перекладу, створює, по суті, самостійний твір. Копіюючи, художник повинен "вжитися" в стиль майстра, "прочитати" його.

Компілятивні - це різновид вільних копій, що представляють собою самостійний художній твір вже в повному розумінні слова. Компіляція виконується на основі певної картини, яка доповнюється елементами або фрагментами інших творів цього майстра або майстрів того ж стилю. Творчі зміни може ввести і сам художник, який виконує компіляцію. В результаті складається самостійна живописна композиція.

Одним з етапів вивчення виконання декоративної композиції є завдання, яке складається з двох етапів. Здобувач виконує копію твору відомого майстра і самостійно стилізує дану копію. В процесі стилізації здобувач використовує набуті знання і навички. Завдання керівника - зацікавити студентів в процесі і продуктах образного мислення, а саме:

а) стимулювати роботу уяви з урахуванням механізму творчого процесу і індивідуальних особливостей здобувачів при створенні нового образу;

б) надати емоційне забарвлення навчання композиції, спрямованому на розвиток образного мислення;

в) забезпечити умови, при яких процес створення художнього образу відповідав би естетичним потребам здобувачів. Саме за допомогою лекцій, бесід під час аудиторних робіт або на факультативних заняттях, а також при вивченні мистецтва в галереях і музеях куратор курсу зможе вирішити дану проблему.

Дуже важливо підвищення рівня професійної мотивації здобувачів за допомогою розвитку позитивного ставлення до обраної професії та формування компетентних уявлень про неї через аргументоване роз'яснення мети і значення вивчення кожного. Тенденції стилізації та копіювання звернені до історичного матеріалу, проте цей матеріал інтерпретується і значно переосмислюється з точки зору авторської позиції.

Розділ 3.

Методичні рекомендації до виконання практичних завдань

Копіювання можна розглядати як лабораторію творчого досвіду, як одну з необхідних сторін розвитку потенційних можливостей, як одну з природних граней професійної компетенції. Картинна площина і простір мають структурну схожість. Закономірності композиційних побудов в живопису підпорядковані загальним категоріям організації простору. Якщо здобувач має вміння зорозово обмежувати об'єкт зображення в натурі уявної рамкою, приблизно відповідного формату паперу, то в цьому відношенні велику і безперечну роль зіграла та установка на композиційну рівновагу, яку здобувач придбав в результаті копіювання.

Здобувачу, який створює копії подібних творів мистецтва, надається рідкісна можливість побачити художню епоху як би зсередини, відчутти атмосферу того чи іншого періоду історії мистецтва в його становленні і розвитку. У навчальному процесі робота по копіюванню носить аналітичний характер. Під час практичної роботи здобувач загострює увагу на композиційній структурі твору, його колористичному вирішенні, характері зображення і техніки. Необхідно копіювати живописні твори досвідчених майстрів, де знайдено щось характерне і де немає нічого випадкового або зайвого. Їх безцінний досвід вчить творчо підходити до зображення самого істотного в композиції, що і повинно бути логічно необхідним. Перш, ніж знайти свій власний метод, слід більше експериментувати, пробувати, вивчати методи інших художників, а також можливості різних матеріалів та інструментів. Вибір пропонованих творів краще пов'язати з темами за Навчальною програмою. Підбір зразків може здійснюватися за участю і консультацією викладача. При наявності вибору необхідно враховувати індивідуальні здібності і особисті переваги студентів.

Кінцевою метою є вивчення конструкції твору. Починаючи копіюванням, корисно вивчити історію твору і біографію автора, копіювати

метод, але не копіювати поверхнево. Вивчити послідовність ведення роботи, технологію, перш ніж приступити до роботи.

Таким чином, мета завдання: копіювання як засіб навчання здобувачів є необхідним засобом і можливо в реальних умовах сучасної системи освіти.

Вибір пропонованих творів краще пов'язати з темами за навчальною програмою. Підбір зразків може здійснюватися за участю і консультацією викладача. При наявності вибору необхідно враховувати індивідуальні здібності і особисті переваги здобувачів. Власне тому потрібно орієнтуватися при викладанні всіх спеціальних дисциплін саме на формування у студента творчої особистості. Ця мета вимагає індивідуального підходу до кожного здобувача, застосування гнучких методів викладання рисунку, живопису, композиції та саме професійної майстерності, розширення кругозору здобувача за допомогою вибору дійсно корисних і значущих прикладів творчості вподобаних митців в розвитку світового мистецтва.

У даних Рекомендаціях пропонуємо дефініцію поняття “мистецька школа” – це стійкий механізм реалізації зображувальної грамоти за допомогою формальних і неформальних правил, принципів, норм та організації, що покликані збагатити здобувачів вищої освіти знаннями видів мистецтва та галузей художньої діяльності, озброїти їх вміннями та навичками, необхідними для духовного, професійного і творчого саморозвитку у створенні, розповсюдженні та вивченні художніх цінностей. У широкому значенні поняття “мистецька школа” найчастіше виступає як певний навчальний заклад або напрям у мистецтві, побудований на засадах організаційно-творчих принципів, поглядів, традицій.

Матеріали методичних рекомендацій можуть бути використані в державних установах, для оптимізації інтеграційних процесів освіти і мистецтва та розвитку мистецько-освітньої галузі й системи національного естетичного виховання. Методичні рекомендації для вищих навчальних закладів, мають на меті максимально розкрити інтелектуальний, творчий і духовний потенціал здобувачів першого року навчання.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Гильдебранд А. Проблема формы в изобразительном искусстве. Мусагет, 1914.
2. Глушак С. Техніка станкового живопису. Навчальний посібник. Київ, 2006.
3. Голубева О. Л. Основы композиции. Москва, Искусство, 2004.
4. Гренберг Ю., Фейнберг Л. Секреты живописи старых мастеров (сборник). Москва: Изобразительное искусство, 1989.
5. Иттен Й. Искусство формы. Издатель Д. Аронов, 2001.
6. Иттен Й. Искусство цвета. Издатель Д. Аронов, 2001.
7. Кибрик Е. А. К вопросу о композиции. Москва: Искусство, 1954.
8. Киплік Д. Техніка живопису. Вид. 6. Москва – Ленинград. 1996.
9. Кириченко М. А., Кириченко І. М. Основи образотворчої граматики: навч. посібник. Київ: Вища школа, 2002.
10. Коприва А. Композиція та художній образ в живописі: методичні вказівки. Мукачево: Карпатська вежа, 2008.
11. Раушенбах Б. В. Геометрия картины и зрительное восприятие. Москва, 1994.
12. Одайник В. Живопис. Графіка. Київ: Мистецтво, 1979.
13. Раушенбах Б. В. Геометрия картины и зрительное восприятие. Москва, 1994.

Інтернет ресурси:

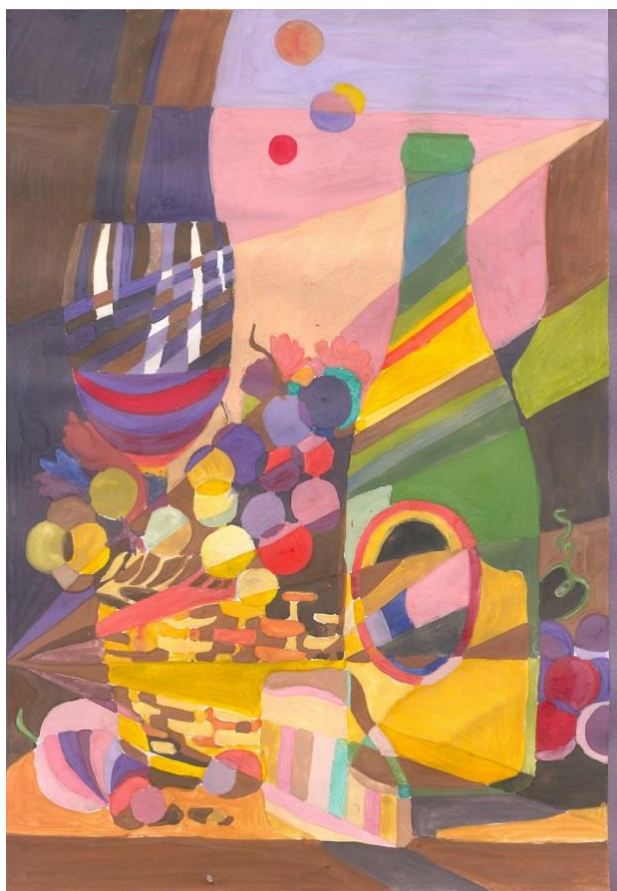
1. Бібліотека образотворчого мистецтва [Електронний ресурс]: ArtLib.ru.
– URL: <http://www.artlib.ru/>
2. Документальні фільми про художників [Електронний ресурс]: URL:
<http://golbis.com/pin/vse-dokumentalnyie-filmyi-pro-hudozhnikov-1950-2005/#.VGhi859X9ni>
3. Енциклопедія живопису та графіки [Електронний ресурс]: Art-каталог.
– URL: <http://www.art-catalog.ru/>

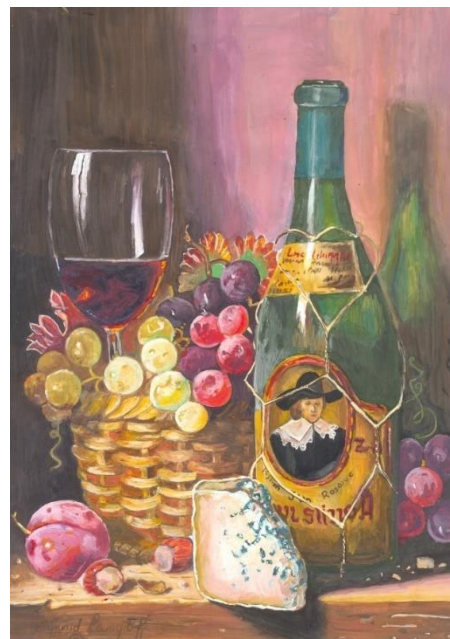
4. Колекція книг про живопис й мистецтво [Електронний ресурс]: сайт для учнів художніх навчальних закладів. - URL: <http://hudozhnikam.ru/index.html>
5. Музеї країн світу. Художники [Електронний ресурс]: museum-online. - URL: <http://museum.museum-online.ru/>

ДОДАТКИ

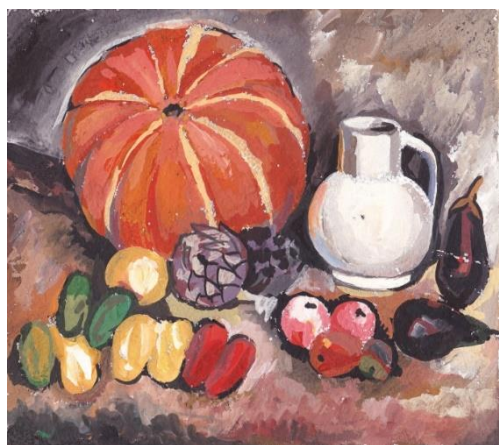
ДОДАТОК 1. Приклади робіт здобувачів

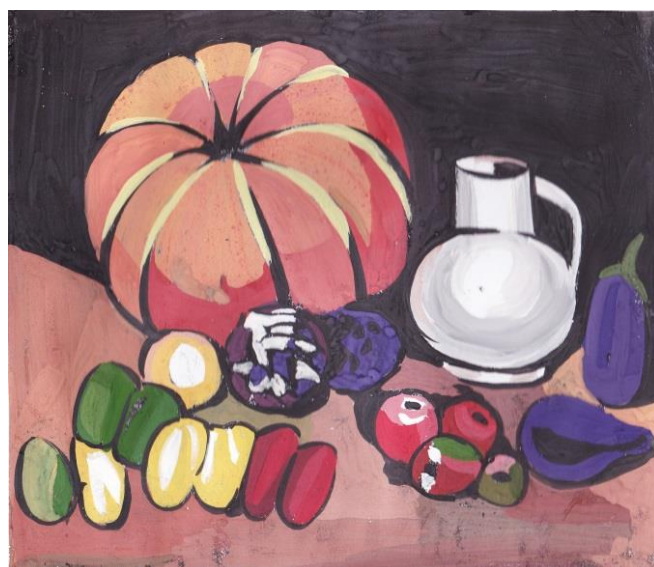
1.

2.

3.

4.

1. Жежуленко Анастасія. 1 рік навчання. Стилiзований натюрморт
2. Раймонд Кемпбелл. Натюрморт с бокалом.
3. Хомич Михайло. 1 рік навчання. Стилiзований натюрморт
4. Ілля Машков. Гарбуз. 1914

5.

6.

7.

8.

5. Виллем ван Альст. Натюрморт с фруктами. 1625

6. Лопатинська Юлія. 1 рік навчання

7. Лопатинська Юлія. 1 рік навчання. Навчальний натюрморт

8. Лопатинська Юлія. 1 рік навчання. Стилiзація натюрморту

9.

10.

9. Вилис Озолс. (1929 - 2014) Натюрморт з пляшкою.
10. Лопатинська Юлія. 1 рік навчання. Стилiзація натюрморту

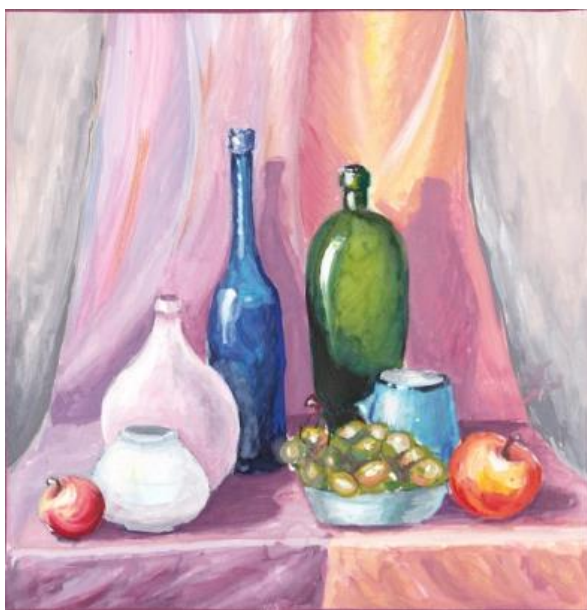

11.

12.

13.

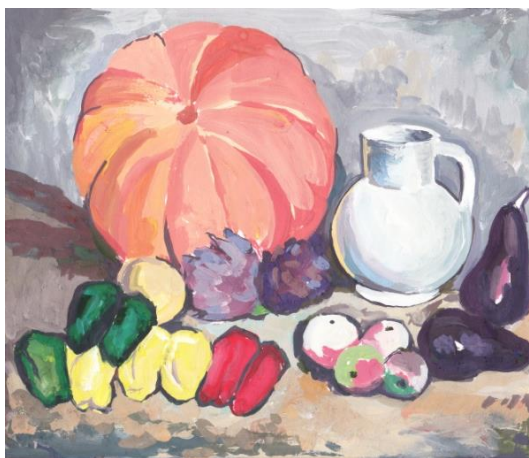
14.

11. Ілля Машков. Фрукти та тюльпани. 1918

12. Мілев Костянтин. 1 рік навчання. Стилізація натюрморту

13. Мокану Наталія. 1 рік навчання. Навчальний натюрморт

14. Мокану Наталія. 1 рік навчання. Стилізація натюрморту

15.

16.

17.

18.

15. Ілля Машков. Гарбуз. 1914

16. Троценко Богдан. 1 рік навчання. Стилiзацiя натюрморту

17. Петрашкевич Н. «Сельдь»

18. Швора Катерина. 1 рік навчання. Стилiзацiя натюрморту

19.

20.

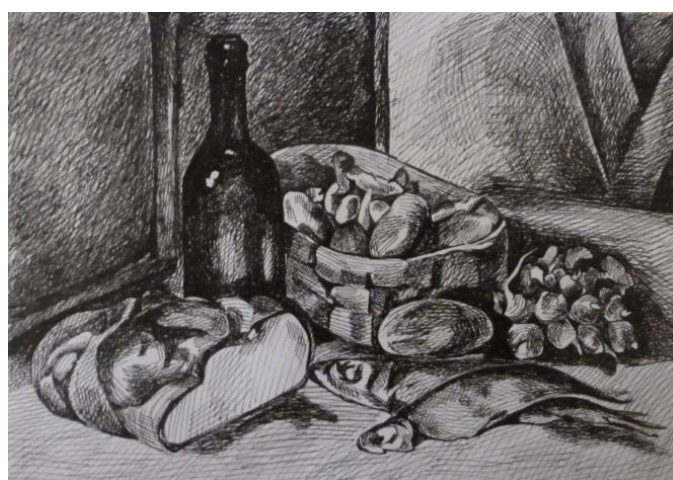
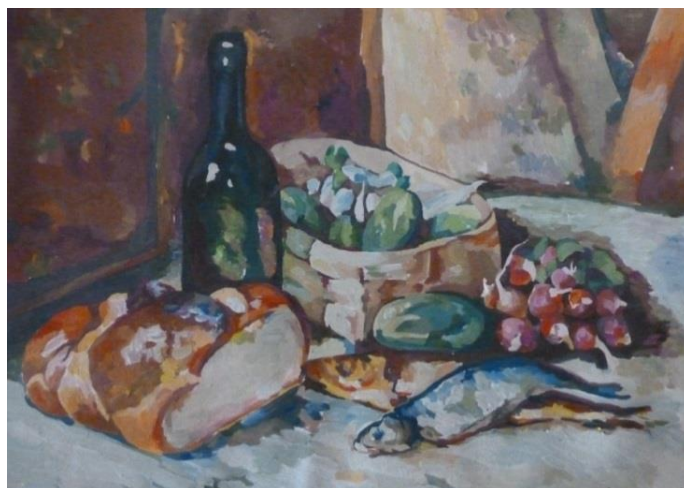
21.

19. П. Кончаловський. Персики. 1950-ті

20. Булахова Вікторія. 1 рік навчання. Замальовок натюрморту

21 Булахова Вікторія. 1 рік навчання. Стилiзацiя натюрморту

22. Ілля Машков. Сніданок. 1924

23. Віницька Ірина. 1 рік навчання. Замальовок натюрморту

24. Віницька Ірина. 1 рік навчання. Стилiзація натюрморту

25. П. Кончаловський. Сомbrero. 1916

26. Рзаєв Ігор. 1 рік навчання. Графічний ескіз натюрморту.

27. Рзаєв Ігор. 1 рік навчання. Стилізація натюрморту

ДОДАТОК 2. Примірний перелік питань до заліку

1. Інтерактивні методи навчання в образотворчому мистецтві.
2. Дисципліна «Декоративне прикладне мистецтво»: мета і задачі.
3. Форми організації навчально-пізнавальної діяльності на занятті образотворчого мистецтва
4. Формування поняття про композицію, основні її закономірності та засоби.
5. Поняття про форму предметів, конструкцію, пропорції.
6. Види, особливості, форми і принципи декоративного і декоративно-прикладного мистецтва.
7. Матеріали, що використовуються в декоративному мистецтві.
8. Формування поняття про колір та його властивості на заняттях образотворчого мистецтва.
9. Методика кольорового вирішення предметів умовно-плоскої та об'ємної форми. Усвідомлення здобувачами ролі кольорових сполучень у декоративних роботах.
10. ДПП-традиції і сучасність.
11. Роль і місце декоративного мистецтва в системі естетичної організації середовища та формування художнього смаку.
12. Поняття про художні техніки. Специфіка роботи з різними художніми матеріалами.
13. Назвіть етапи художньо-творчого процесу
14. Яка роль викладача у мистецькому навчальному закладі?

ДОДАТОК 3. Словник термінів

АБСТРАГУВАННЯ - один з основних способів нашого мислення. Його результат – розуміння найбільш загальних понять і суджень (абстракцій). У декоративному мистецтві абстрагування - це процес стилізації природних форм. У художній діяльності абстрагування присутнє постійно; в своєму крайньому вираженні в образотворчому процесі воно веде до абстракціонізму, особливому напрямку в образотворчому мистецтві ХХ ст., для якого характерні відмова від зображення реальних об'єктів, граничне узагальнення або повна відмова від форми, безпредметні композиції (з ліній, точок, плям, площин та ін.), експерименти з кольором, спонтанне вираження внутрішнього світу художника, його підсвідомості в хаотичних, неорганізованих абстрактних формах (абстрактний експресіонізм). До цього напрямку можна віднести живопис російського художника В. Кандинського.

АПЛІКАЦІЯ (від лат. Applicatio - прикладання) - спосіб отримання зображення, що полягає в накладанні, наклеюванні або нашиванні на будь-яку основу різних за кольором шматків паперу, картону, тканини та інших матеріалів. Широко використовується аплікація в декоративно-прикладному мистецтві для створення панно.

ВАЛЬОР (від лат. Valer - мати силу, коштувати) - в мистецтві живопису тональний нюанс, тонка різниця одного і того ж кольору по світліні. Валери досягаються технікою лесірування. Вони дозволяють добиватися багатих колірних відносин, найтонших нюансів і невловимих переходів кольору, тому у художників існує вираз по відношенню до такого живопису «писати Валерій».

ВІТРАЖ (фр. Vitrage - скління, від лат. Vitrum - скло) - твір декоративного мистецтва, виконаний з кольорового скла або іншого, що пропускає світло матеріалу. Вітражі використовують для прикраси вікон, скляних дверей, прозорих перегородок. Світло, проходячи через вітраж, забарвлюється в його кольори й створює особливу емоційну атмосферу в інтер'єрі.

ДЕКОР - естетичне поняття, що характеризує не тільки поверхню речей і предметів, але й їх соціально-естетичне призначення, система декоративних елементів, прикраса.

ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНЕ МИСТЕЦТВО – предметно - духовний світ людини, що включає в себе численні види художньої практики: плетіння і ткацтво, розпис і вишивка, різьблення і виточування, кераміка, обробка кістки і каменю, вироби з бісеру, мереживо, гобелен, витинанки, лозоплетіння.

ДИЗАЙН – мистецтво, що створює та формує предметний світ, штучне середовище, малі форми; - це творчий метод, процес або результат художньо-технічного проектування промислових виробів, який орієнтований на досягнення найповнішої відповідності створюваних об'єктів і середовища загалом потребам людини, як утилітарних, так і естетичних.

ЕСКІЗ - попередній начерк малюнка: картини або її частини; малюнок, за яким створюють твір мистецтва або виріб.

ЗАМКНУТИЙ ОРНАМЕНТ - як правило, розміщений в конкретній формі - у квадраті, прямокутнику, трикутнику, колі.

КОЛОРИТ - певна згармонійованість кольорів у картині, що служить способом правдивого та виразного відтворення дійсності.

КОМПОЗИЦІЯ - побудова художнього твору, співвідношення окремих частин і елементів.

КОНТРАЖУР - сприймання органами зору та зображення об'єктів, речей проти світла. Сприймаючи його, ми ясно бачимо загальну форму об'єктів, речей. При цьому з нашого поля зору зникають другорядні деталі, видозмінюється їх колір та тон.

МОНОТИПІЯ - своєрідний вид напівживопису - напівгравюри. Виконується один-єдиний відбиток.

НЮАНС (французьке – відтінок) – ледь-ледь помітний перехід одного кольорового тону в інший. Ледве помітний, тонкий перехід у побудові пластичних і просторових форм, незначне відхилення від загальноприйнятого. Є одним з засобів архітектурної композиції (порівн. *контраст*).

ОРНАМЕНТ - оздоблювальний візерунок, побудований на ритмічному чергуванні геометричних елементів або стилізованих рослинних чи тваринних мотивів. В основі орнаменту лежать два композиційні принципи - ритм і симетрія.

ОСНОВНІ КОЛЬОРИ — кольори, змішуючи які можна отримати всі інші кольори та відтінки.

ПЛЕНЕР - живопис на відкритому повітрі, що відтворює кольорове багатство природи, сонячне освітлення й повітряне середовище.

ПРОПОРЦІЇ - розмірне співвідношення частин твору, предмета, виробу; один з основних засобів композиції. Його основна пропорція - це співвідношення ширини предмета до його висоти.

РАКУРС – (фр. – скорочувати, вкорочувати) – спосіб зображення об’єкту в перспективі з передачею складних положень.

СКЛАДНІ КОЛЬОРИ - ті, які можна утворити шляхом змішування інших кольорів. Складними є зелений (змішування жовтого і синього), фіолетовий (з червоного і синього), оранжевий (з червоного і жовтого)

СТИЛІЗАЦІЯ - надання творіві мистецтва характерних рис будь-якого стилю, особливостей чиєїсь творчої манери. Твір мистецтва, який за формою є наслідуванням певного стилю. Стилiзацiя природних форм - це переробка живої форми у спрощену чи ускладнену залежно від призначення орнаменту.